Nota: la versión original de esta página de se modificó recientemente. Nuestros traductores trabajan en una versión en la lengua que está consultando.
Swipe to change

alemán

A tagállamok joga

Austria

Bevezetés – Ez az oldal tájékoztatást nyújt az osztrák jogrendszerről és áttekintést ad az osztrák jogról.

Este sitio no dispone de traducción oficial a la lengua que ha seleccionado.
Puede acceder aquí a una versión de este contenido traducida automáticamente. Recuerde que la traducción automática solo sirve a modo de contextualización. El propietario de esta página no acepta responsabilidad alguna sobre la calidad de la traducción.
-----español-----búlgarochecodanésestoniogriegofrancéscroataitalianoletónlituanohúngaromaltésneerlandéspolaco portuguésrumanoeslovacoeslovenofinéssueco

Jogforrások

Az osztrák jog elsődlegesen írott (*gesatztes*) jog. A szokásjog ellenben csak nagyon korlátozott szerepet játszik. A legfelsőbb bíróságok ítélkezési gyakorlata ugyan a jog alkalmazására vonatkozó fontos iránymutatásokat határoz meg és nagy jelentőséggel bír, de a bíróságok által alkotott jog formálisan nem számít jogforrásnak.

Az **osztrák Alkotmány** szerint a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai az osztrák szövetségi jog részét képezik, a **nemzetközi szerződéseket** pedig (konkrét jogszabályokkal vagy azok nélkül) be kell illeszteni az osztrák jogrendszerbe. A szerződések rendelkezéseinek a nemzeti jogrendszeren belüli rangját az adott rendelkezések tartalma határozza meg.

Az Alkotmányt módosító vagy kiegészítő nemzetközi szerződések elfogadásához a Nationalratban (az osztrák parlament alsóháza) ugyanolyan többségre van szükség, mint a szövetségi alkotmánytörvények esetében. A törvényi jogot módosító vagy kiegészítő szerződések elfogadásához ugyanolyan határozatképesség szükséges, mint a törvények esetében.

A nemzetközi szerződéseket főszabály szerint a szövetségi elnök köti meg, a szövetségi kormány vagy a kormány által felhatalmazott szövetségi miniszter kérésére. A politikai szerződések és a törvényeket módosító vagy kiegészítő szerződések elfogadásához a Nationalrat előzetes hozzájárulása szükséges. A szövetségi elnök felhatalmazhatja a szövetségi kormányt vagy annak illetékes tagjait egyes olyan nemzetközi szerződések megkötésére, amelyek nem politikai jellegűek, illetve nem módosítanak és nem egészítenek ki jogszabályt.

Az osztrák Alkotmány szerint a **kilenc szövetségi tartományban (*Bundesländer*) a szövetségi alkotmányjog mellett az adott tartomány saját tartományi alkotmányjoga is** érvényesül. A tartományi alkotmányjog nem lehet ellentétes a szövetségi alkotmányjoggal, azzal tehát **alárendelt** viszonyban áll. A szövetségi és a tartományi törvények között ugyanakkor főszabály szerint nem áll fenn ez a rangsor. 1988 óta a tartományok a hatáskörükbe tartozó ügyekben nemzetközi szerződéseket is köthetnek. A külügyek terén azonban továbbra is a szövetségi kormányt illeti az elsőbbség.

Jogszabálytípusok – a normák hierarchiája

A szövetségi alkotmányos rendelkezések elfogadásához a Nationalratban a képviselők legalább felének jelenléte mellett a leadott szavazatok kétharmados többségére van szükség. Emellett az így megalkotott rendelkezést kifejezetten alkotmánytörvénynek vagy alkotmányos rendelkezésnek kell nevezni.

Ezzel szemben a szövetségi törvényen alapuló rendelkezésekről való érvényes határozathozatalhoz a Nationalratban a képviselők legalább egyharmadának jelenléte és a leadott szavazatok abszolút többsége szükséges.

1. Az Alkotmány irányadó alapelvei

Az osztrák Alkotmány alábbi irányadó alapelvei (*Grundprinzipien*) az ország jogrendjének legfontosabb rendelkezései:
a demokratikus elv
a hatalommegosztás elve
a jogállamiság elve
a köztársasági elv
a szövetségi elv, és
a liberális elv.

Ezek az irányadó alapelvek együtt alkotják az **alkotmányos alaprendet** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

Ezek nagy alkotmányjogi jelentőséggel bírnak. Ha valamely **jelentős alkotmánymódosítás** az alapelvek valamelyikének feladásához vezet vagy ezeknek az irányadó alapelveknek az egymáshoz való viszonyát lényegesen megváltoztatja, úgy ez átfogó alkotmánymódosításnak minősül, és **népszavazás tartását teszi szükségessé**.

2. Elsődleges és másodlagos uniós jog

Az 1995. január 1-jei **osztrák uniós csatlakozás** az osztrák alkotmány átfogó módosításával járt. Ausztria csatlakozása óta a jogrendet már nemcsak az osztrák alkotmányjog határozza meg, hanem az uniós jog is **(alkotmányos dualizmus)**. Az irányadó nézet szerint **az uniós jog elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben**, valamint az „egyszerű” szövetségi alkotmányjoggal szemben is, az Alkotmány irányadó alapelveivel szemben azonban nem.

3. „Egyszerű” szövetségi alkotmányjog

Az alkotmányjog meghatározza a politika játékszabályait, köztük különösen
a jogalkotási eljárást,
a legfőbb szervek államszervezeten belüli jogállását,
a szövetségi kormány és a tartományok közötti viszonyt a jogalkotási eljárás és a jogalkalmazás tekintetében, valamint
az állami cselekvés közigazgatási bíróságok révén történő ellenőrzését.

4. Szövetségi törvények

Az Alkotmányban megfogalmazott jogállamiság alapelve előírja, hogy a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban a törvényekkel összhangban kell alkalmazni a jogot. Az Alkotmány a jogalkotási hatáskört megosztja a szövetségi kormány és a tartományok között.

5. Rendeletek

A rendeletek (*Verordnungen*) **a közigazgatási hatóságok által elfogadott általános jogi rendelkezések**, amelyek minden jogalanyra nézve kötelezőek. Az Alkotmányban foglalt általános felhatalmazás alapján a végrehajtási rendeletek más általános rendelkezések, főként a törvények részletes szabályait határozzák meg. A törvényt módosító vagy kiegészítő rendeletekhez kifejezett alkotmányos felhatalmazás szükséges.

6. Határozatok

A határozatok (*Bescheide*) elsődlegesen a jog alkalmazását szolgáló közigazgatási aktusok, amelyek csak az e határozatokban megjelölt személyeknek szólnak.

Intézményi keret

A jogalkotás

Az Alkotmány megosztja a hatásköröket a szövetségi kormány és a tartományok között; ennek megfelelően jogalkotásra különböző szervek jogosultak.

A szövetségi törvényeket **a Nationalrat** fogadja el, általában a **Bundesrat** (az osztrák parlament felsőháza) részvételével. A Nationalrat 183 tagját a nép közvetlenül választja. A Budesratot azonban a tartományi gyűlések (*Landtage*) választják. Főszabály szerint a Bundesrat csak halasztó hatályú kifogást nyújthat be a törvényjavaslatokkal szemben.

A tartományi jogalkotás a tartományi gyűlések feladata.

A jogalkotási eljárás

Törvényjavaslatokat a következők nyújthatnak be a Nationalrathoz:

a Nationalrat tagjai (képviselői előterjesztés)

a szövetségi kormány (kormányzati előterjesztés), vagy

a Bundesrat.

Ezenkívül tárgyalásra a Nationalrat elé kell terjeszteni minden olyan polgári kezdeményezést, amelyet 100 000 szavazó, vagy három tartomány szavazóinak egyhatoda írt alá.

A gyakorlatban a legtöbb **jogalkotási kezdeményezés** a **szövetségi kormánytól** származik. A kormányzati törvényjavaslatokat a szövetségi kormánynak (minisztertanácsnak) egyhangúlag kell elfogadnia. A szövetségi kormány döntését megelőzően egyéb szervek (szövetségi tartományok, érdekképviseletek) véleményezik az illetékes szövetségi miniszter által kidolgozott tervezetet.

A Nationalrat általi elfogadásukat követően a törvényjavaslatokat a Bundesratnak kell jóváhagynia. (A szövetségi pénzügyi törvényjavaslatokat nem kell a Bundesrat elé terjeszteni – a Nationalrat szövetségi szuverenitása.) Ezután a szövetségi kancellár a törvényjavaslatot megküldi a szövetségi elnöknek **aláírásra**.

Ha a Nationalrat úgy határoz, akkor az adott törvényjavaslatról **népszavazást** kell tartani. Népszavazás tartását a Nationalrat tagjainak többsége is kérheti. Ebben az esetben a Nationalrat által már elfogadott törvényjavaslatot az aláírás előtt népszavazással kell elfogadtatni. Emellett az Alkotmány minden átfogó módosításáról is népszavazást kell tartani.

A szövetségi elnök aláírásával tanúsítja, hogy a törvény az Alkotmánynak megfelelően került elfogadásra. Ezt az **aláírást** ezt követően a szövetségi kancellárnak kell ellenjegyeznie.

A szövetségi kancellár általi ellenjegyzést követően a szövetségi törvényt közzéteszik a szövetségi közlönyben (*Bundesgesetzblatt*). Ha maga a törvény kifejezetten nem ír elő visszamenőleges hatályt vagy egy konkrét hatálybalépési dátumot (*vacatio legis*), akkor a törvény annak a napnak a végén **lép hatályba**, amelyen a törvényt kihirdető szövetségi közlöny megjelent.

Egy törvény hatályon kívül helyezése történhet akár kifejezetten (formális hatályon kívül helyezés), akár egy annak ellentmondó tartalmú új jogszabály elfogadásával (tartalmi hatályon kívül helyezés), anélkül, hogy formálisan rögzítenék, hogy a korábbi rendelkezés már nem hatályos (*lex posterior derogat legi priori*). A különös rendelkezések elsőbbséget élveznek az általános rendelkezésekkel szemben (*lex specialis derogat legi generali*). Ezenkívül egy törvény időbeli hatálya már annak elfogadásakor is meghatározható.

Jogi adatbázisok

A Rechtsinformationssystem des Bundes (az Osztrák Köztársaság Jogi Információs Rendszere), amelyet a **Szövetségi Digitalizációs és Gazdasági Minisztérium** üzemeltet, online hozzáférést nyújt az osztrák jogszabályokhoz.

Ingyenes-e az adatbázishoz való hozzáférés?

A Rechtsinformationssystem des Bundes ingyenesen hozzáférhető.

A tartalom rövid leírása

Az **Osztrák Köztársaság Jogi Információs Rendszere** a következőkre vonatkozó információkat tartalmaz:

Szövetségi jog

Szövetségi jog (egységes szerkezetbe foglalt változat)

Az osztrák szövetségi közlöny (*Bundesgesetzblatt*) hiteles változata 2004-től

Az osztrák szövetségi közlöny 1945–2003

Birodalmi és szövetségi közlönyök (*Reichs-, Staats- and Bundesgesetzblatt*) 1848–1940

Törvények és rendeletek gyűjteményei 1740–1848 (külső)

Német közlönyök (*Reichsgesetzblatt*) 1919–1945 (külső)

Törvénytervezetek (*Begutachtungsentwürfe*)

Kormányzati törvényjavaslatok (*Regierungsvorlagen*)

Tartományi jog

Tartományi jog (egységes szerkezetbe foglalt változat)

Tartományi közlönyök (*Landesgesetzblätter*) hiteles és nem hiteles változatai (különböző időszakok)

Önkormányzati jog: a következő tartományok önkormányzatainak válogatott jogi normái:

Karintia (összes önkormányzat)

Alsó-Ausztria

Felső-Ausztria

Salzburg

Stájerország

Bécs

Ítéletek

Alkotmánybíróság (*Verfassungsgerichtshof*)
Közigazgatási Bíróság (*Verwaltungsgerichtshof*)
A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság által készített jogszabályjegyzék (*Normenliste*)
A Legfelsőbb Bíróság (*Oberster Gerichtshof*), a tartományi felsőbíróságok (*Oberlandsgerichte*), a tartományi bíróságok (*Landesgerichte)*, a körzeti bíróságok (*Bezirksgerichte*) és a Legfelsőbb Szabadalmi és Védjegytanács (*Oberste Patent- und Markensenat*) ítéletei, valamint nemzetközi ítéletek
Szövetségi Közigazgatási Bíróság (*Bundesverwaltungsgericht*)
Tartományi közigazgatási bíróságok (*Landesverwaltungsgerichte*)
Szövetségi Pénzügyi Bíróság (*Bundesfinanzgericht*) (külső)
Adatvédelmi Hatóság (*Datenschutzbehörde*) (2014 előtt: Adatvédelmi Bizottság [*Datenschutzkommission*])
Fegyelmi bizottságok, Legfelsőbb Fegyelmi Bizottság, Fellebbviteli Bizottság (*Disziplinarkommissionen, Disziplinaroberkommission, Berufungskommission*)
Munkavállalói Érdekvédelmi Felügyeleti Hatóság (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (2014 előtt: Munkavállalói Érdekvédelmi Felügyeleti Bizottság (*Personalvertretungs-Aufsichtskommission*))
Egyenlő bánásmód bizottságok (*Gleichbehandlungskommissionen*) 2014-től
Egyenlő bánásmód bizottságok (*Gleichbehandlungskommissionen*) 2008-tól (külső)
Pénzügyi dokumentáció, Független Pénzügyi Döntőbíróság (*Unabhängiger Finanzsenat*) (külső)
Független közigazgatási döntőbíróságok (*Unabhängige Verwaltungssenate*) – válogatott döntések az 1991 és 2013 közötti időszakból
Menekültügyi Bíróság (*Asylgerichtshof*) – 2008. júliustól 2013-ig
Független Szövetségi Menekültügyi Tanács (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) – válogatott döntések 1998-tól 2008. június végéig
Környezetvédelmi Döntőbíróság (*Umweltsenat*) – válogatott döntések az 1994 és 2013 közötti időszakból
Szövetségi Kommunikációs Testület (*Bundeskommunikationssenat*) – válogatott döntések a 2001 és 2013 közötti időszakból
Közbeszerzési ellenőrzési hatóságok (*Vergabekontrollbehörden*) – válogatott döntések 2013-ig
A Polgári és Kereskedelmi Ügyekben Eljáró Legfelsőbb Bíróság és a Semmítőszék ítéletei (1885–1897) (külső)
Az osztrák Birodalmi Bíróság (*Reichsgericht*) ítéleteinek gyűjteménye 1869–1918 (külső)
Az osztrák Közigazgatási Bíróság (*Verfassungsgerichtshof*) ítéleteinek gyűjteménye 1919–1979 (külső)
Az osztrák Közigazgatási Bíróság (*Verfassungsgerichtshof*) ítéleteinek gyűjteménye 1876-1934 (külső)

Egyéb közzétételek:

Az iparűzési rendelet (*Gewerbeordnung*) szerinti mestervizsgákra és jártassági vizsgákra vonatkozó vizsgaszabályzatok
A társadalombiztosítási rendszer hivatalos közleményei – 2002-től hiteles
Egészségügyi infrastruktúra tervek (ÖSG, RSG)
Hivatalos állatorvosi közlemények (OVB) 2004. szeptember 15-től

Általános körlevelek (*Erlässe*)

A szövetségi minisztériumok által kiadott körlevelek
A Szövetségi Pénzügyminisztérium által kiadott irányelvek és körlevelek (külső)
A Szövetségi Munkaügyi, Szociális, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschutz*) által társadalombiztosítási ügyekben kiadott körlevelek (külső)

Osztrák törvények

Egyes osztrák törvények angol nyelven is elérhetőek.

További információk

További információk a Rechtsinformationssystem des Bundes honlapján találhatók.

Utolsó frissítés: 13/09/2021

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.